

Paris 2015 – vårt livs chans

Jonas Bane, talesperson för Klimataktion Sverige
Stadsbiblioteket i Halmstad onsdagen den 4 november 2015

Jonas Bane är skådespelare och musikalartist och arbetar för närvarande i Oslo. All sin lediga tid ägnar han åt klimataktivism. Han sitter i styrelsen för Klimataktion Sverige och är inblandad i ett flertal aktioner och aktiviteter inför den stora klimatkonferensen i Paris, COP21, som börjar den 30 november. På onsdagskvällen gästade han Halmstad med ett informativt och engagerande föredrag om läget inför konferensen på storpolitisk nivå. Han berättade också livfullt om hur den svenska och internationella klimatrörelsen arbetar inför och efter Parismötet.

Jonas inledde med en historik som inleddes med Riokonferensen 1992, då principerna för världens miljöpolitik fastlades. Hade man bara följt dem så vore världen en betydligt bättre plats i dag än den är. Detsamma gäller Kyotofördraget 1997, där de flesta av världens länder (utom några av de största) åtog sig att sänka sina utsläpp av koldioxid. Fördraget urvattnades ytterligare till andra avtalsperioden då några stora aktörer drog sig ur.

Det stora klimatmötet i Köpenhamn 2009 väntades bli en milstolpe i klimatarbetet men blev i stället totalt fiasko. Mötet var dåligt förberett och dåligt skött av värdlandet. Förhandlingarna leddes av statschefer, som saknade tillräcklig kunskap. USA:s nyblivne president Barack Obama var med, men kunde inte driva sin hårda linje då han saknade mandat från kongressen.

Inför Paris arbetar man på annat sätt. Världens länder har i förväg uppmanats att lämna utfästelser om hur långt man vill gå, och de flesta har också gjort det. Därmed hoppas man ha skapat ett golv varifrån man kan förhandla om ytterligare skärpningar.

USA och Kina, som varit stora bromsklossar, spelar en nyckelroll. Hoppfulla tecken finns i båda länderna om en attitydförändring. Den svåra torkan i Kalifornien har bidragit till att den amerikanska opinionen har svängt. Andelen amerikaner som numera tror att klimatförändringarna är ett resultat av mänsklig påverkan har nu ökat till 50%. Orkaner i Sydostasien har påverkat dessa länders vilja att få till globala avtal. Ett remarkabelt undantag är Australien, som trots allt svårare bränder inte har omprövat sin hållning.

Kina, som är landet med de största samlade utsläppen, har på senare tid starkt omprövat sin klimatpolitik. Visserligen hävdar man fortfarande att landet behöver fortsätta att öka sin förbrukning av fossila bränslen för att komma ikapp, men lovar nu att ”peaka” sina utsläpp redan till 2020 i de största städerna. Kina är också det land som bygger mest förnyelsebar energi.

Vissa tecken tyder på att näringslivet börjar acceptera klimatfrågan som ett problem. Sex amerikanska storbanker har nyligen uppmanat till införande av en koldioxidskatt, eftersom man inser att man inte på egen hand kan sätta sig över marknadslagarna.

Ett annat hoppfullt tecken i tiden är den s k divesteringsrörelsen. Divestera betyder att dra bort investeringar i fossilindustri. Flera stora svenska städer (Malmö, Lund, Örebro, Uppsala) har redan tagit beslut om divestering. Stockholm är på gång.

Regeringsskiftet i Sverige har hittills inte medfört någon radikal förändring i klimatpolitiken. I Paris agerar Sverige endast genom EU. Dock har Sverige ett av de längst gående utfästelserna vad gäller sänkning av koldioxidutsläpp, införande av förnybart samt ökad energieffektivitet – betydligt skarpare än EU som helhet.

Det behövs en överföring av resurser i stor skala från rika till fattiga länder så att de senare kan genomföra nödvändiga åtgärder. Därför har skapats en Climate Green Fund, som enligt planerna skulle tillföras 100 miljarder dollar per år fr.o.m. 2014. Första året kom dock in endast 60 Mdr.

För miljörelsen blir COP21 en språngbräda och en nytändning. Dagen före starten i Paris sker en jättelik manifestation världen över, Global Climate March, på minst 1700 platser. I Stockholm samarbetar 10 olika organisationer om detta evenemang. Klimataktion spelar en central roll.

I Paris sker en febril aktivitet som kommer att sätta sin prägel på världsmetropolen under veckan. Några exempel: Civil Society Space, Solutions COP21, Climate Active Zone, ArtCOP21, Climate Games. Den 11 december sker en stor ljusmanifestation. Den 12:e planeras en stor aktion i civil olydnad under temat Planetary Boundaries.

Viktigt är att arbetet inte tappar fart efter konferensen. De stora klimat- och miljöorganisationerna har stora planer. En av de största är 350.org, som kommer att mobilisera mot fossil energi. WWF, initiativtagare till bl.a. Earth Hour, kommer att ge denna manifestation ett nytt innehåll. Inte minst kommer Klimataktion att vara mycket aktivt, bl.a. med att starta flera lokalavdelningar ute i landet och att fortsätta sitt arbete att samla den brokiga floran av klimatorganisationer i Sverige kring gemensamma aktiviteter.

Referat Bruno Toftgård